

KIRIM ÖZERK CUMHURİYETİ RAPORU

Kırım Özerk Cumhuriyeti, (Kırım Tatarcası: Qırım Muhtar Cumhuriyeti) Karadeniz'in kuzeyinde bulunan Kırım yarımadası üzerine kurulu Ukrayna'ya bağlı özerk devlet.

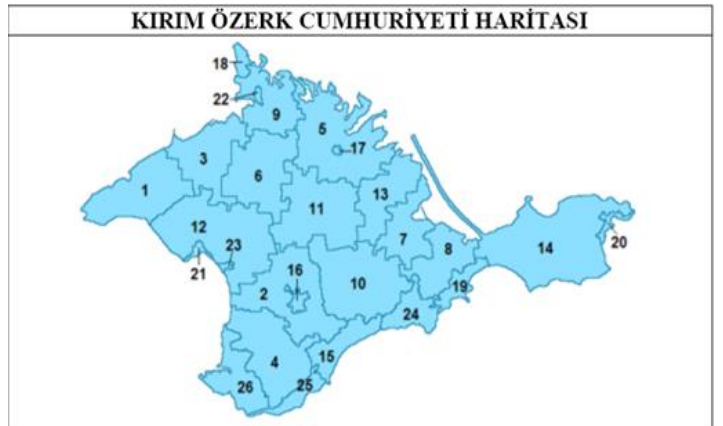
KIRIM ÖZERK CUMHURİYETİ KİMLİK KARTI	
Yüzölçümü	26,1 bin km ²
Nüfus	1.962.794 (01.01.2012)
Şehir Nüfusu	1.232.178
Kırsal Kesim Nüfusu	730.616
Nüfus Yoğunluğu	Km ² 'ye 75 kişi
Başlıca Şehirleri	Simferepol, Kerç, Yevpatoriya, Feodosiya, Yalta
Komşuları	Kuzeyde Herson Bölgesi, Güneyde Karadeniz ve Azak Denizi
Etnik Yapı	(%)
Rus	60-70
Tatar	10-12
Ukraynalı)	10-15
Nüfusun Dinlere Göre Dağılımı	(%)
Ortodoks Hıristiyan	42,0
Müslüman	28,1
Protestan	23,0
Katolik ve diğerleri	5,0

Kırım Özerk Cumhuriyeti, Karadeniz'in kuzeyi ile Azak Denizi'nin güneyinde yer alan bir yarımadadır. Kırım, Kerç yarımadası ile doğuya doğru uzanmaktadır. Kuzeye doğru çorak bozkırlar hafif engebeler ile 1000-1500 metreye kadar yükselmektedir. Dikenli fundalıkları, koyun ve keçi üretimiyle Akdeniz'i andırmaktadır. Yıllık ortalama sıcaklık Yalta'da 13 derecedir.

Kırım Nüfusunun büyük çoğunluğunu Rus asıllılar oluşturmakla birlikte, Kırım Tatarları ve Ukraynalılar oldukça yoğun nüfusa sahip bulunmaktadır. Resmi dil Ukraynacadır. Ancak, çok yaygın şekilde Rusça konuşulmaktadır. Türkçe'nin Kırım Tatar lehçesi bölgede en çok konuşulan üçüncü dil durumundadır.

16 şehir, 56 kasaba ve 956 köyün yer aldığı Kırım yarımadasında 100'den fazla etnik kökene mensup halk yaşamaktadır.

Kırım'ın kuzeyinde ılımlı iklim, güneyinde ise astropikal iklim hüküm sürmektedir. Güney kıyı boyunca Yalta, Aluşta, Simeiz, Gurzuf, Miskhor, Livadiya, Foros gibi sağlık turizmi bölgeleri bulunmaktadır.

Haritadaki Yeri	Şehir Adı
15	Aluşta
16	Simferepol
17	Canköy
18	Armyansk
19	Feodosiya
20	Kerç
21	Evpatoriya
22	Krasnoperekopsk
23	Sak
24	Sudak
25	Yalta
26	Sivastopol

KÖC Bölgeleri (Rayonlar)	
Haritadaki Yeri	Bölge Adı
1	Sivastopol Bölgesi
2	Simferopol Bölgesi
3	Akşeyh Bölgesi
4	Bahçesaray Bölgesi
5	Canköy Bölgesi
6	Pervomaysk Bölgesi
7	Sovetskiy Bölgesi
8	Kirovsk Bölgesi
9	Krasnoperekopks Bölgesi
10	Belogorsk Bölgesi
11	Krasnovardisk Bölgesi
12	Sak Bölgesi
13	Nijnegorsk Bölgesi
14	Lenin Bölgesi

KIRIM ÖZERK CUMHURİYETİ EKONOMİSİ

KIRIM ÖZERK CUMHURİYETİ 2011 YILI TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELERİ	2011	Artış Hızı (%)			
		2011 Yılı Aralık		2010 Yılına Göre 2011Yılı	2009 Yılına Göre 2010 Yılı
		Kasım 2011	Aralık 2010		
Sanayi Ürünleri Satış Hacmi (mal ve hizmet)1 (Milyon Grivna)	16.665,6	x	x	x	x
Sanayi Üretim Endeksi	x	-1,1	-3,5	4,3	10,5
Tarımsal Üretim Endeksi	x	x	x	10,5 ²	-4,6
Hayvansal Ürünler Üretimi (Sivastopol şehri dahil)					
Et (canlı kesimlik hayvan) (Bin Ton)	209,2	16,6	7,7	4,0	5,1
Süt (Bin Ton)	329,9	18,0	-4,0	-6,5	-3,9
Yumurta (Milyon Adet)	782,8	6,7	-37,4	-3,4	6,3
İnşaat İşleri Hacmi (Milyon Grivna)	2.218,0 ³	x	x	-3,7	-18,2
Yük Taşıma Hacmi (Milyon Km/ton)	7.093,6	12,6	4,3	3,3	7,6
Taşınan Yolcu Sayısı (Milyon/ km)	6.712,2	-4,6	6,7	5,0	6,8
Mal İhracatı ¹ (Milyon ABD Doları)	600,1	x	x	15,1	36,6
Mal İthalatı ¹ , (Milyon ABD Doları)	1.349,8	x	x	375,1	71,0
Denge (+, -) ¹ (Milyon ABD Doları)	-749,7	x	x	x	x
Perakende Ticaret Hacmi (Milyon Grivna)	29.254,3	x	x	16,3	8,4
Çalışanların Ortalama Maaşları (Grivna)	2.263,0 ¹	-0,9	15,4	15,1 ¹	20,7
Dönem Sonu İtibariyle Kayıtlı İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	20,5	14,2	5,7	x	x
TÜFE	x	0,3	6,0	6,0	9,6

¹ Ocak-Kasım. ² Ön veri. ³ Büyük ve orta büyüklükteki işletmelerin kısa vadeli raporlarına göre

Kırım Özerk Cumhuriyeti tıpkı diğer Ukrayna bölgelerinde de olduğu gibi ağır sanayiye dayalı ve teknolojik bakımdan yetersiz bir ekonomik miras devralmıştır. Kırım'ın son yıllarda karşılaştığı ekonomik sorunlar yapısal karakterlidir; sanayi sektöründe yetersiz yeniden yapılanma, hantal devlet yapısı, sınırlı vergi tabanı, kamusal alanda aşırı düzenleme, rüşvetin ekonomik hayata önemli ölçüde girmiş olması, reforma ihtiyaç duyan **gıda, hafif sanayi ve tarım sektörleri**. Bu olumsuz faktörlerin etkisiyle ekonomik faaliyetlerin yaklaşık olarak yarısı kayıt dışı kalmaktadır. Bölge ekonomisinin yeniden yapılandırılmasında ve reformlarda gecikmeler olmuştur. Sektörlerde çeşitlenme aşamalı olarak gerçekleşmiş, Rusya ve Asya pazarlarındaki güçlü talebe bağlı olarak metaller ve kimyasallar sektörlerinde oluşan üretim artışları sayesinde ekonomide görece düzelme 2000'li yıllarla beraber başlamıştır. Özelleştirme ve yabancı sermaye diğer bölgelere göre yavaş gelişmiştir.

1990'larda üretimdeki düşüşler ve neticesinde yaşanan ekonomik küçülme ve beraberindeki hiperenflasyon süreci nüfusun büyük bölümünün yaşam standardını düşürmüştür. Yoksulluk yaygın olmakla birlikte başta Simferepol ve diğer büyük kentlerde yaşayan nüfusun küçük bir bölümü refah artışı sağlamış, "yeni zengin" bir kesim oluşmuştur. Söz konusu kesim ve yoksullar arasındaki gelir farkı giderek açılmaktadır.

Kırım, sosyo-ekonomik gelişim açısından Ukrayna'nın 25 bölgesi arasında dördüncü sırada yer almaktadır. Devlet finansmanı, şirketlerin faaliyetleri sonucunda elde edilen iktisadi sonuçlar, yatırım, dış ticaret, tüketici piyasası ve şirketlerin faaliyetleri sonucunda elde edilen iktisadi sonuçlar bakımından da Ukrayna bölgeleri arasında ilk 10'a girmektedir.

KÖC Gayri Safi Bölgesel Hasılasının Kompozisyonu		(%)
Hizmet Sektörü		65,9
Üretim Sektörü		34,1
<i>Üretim sektörü içinde yer alan başlıca sektörler</i>		
Sanayi üretimi		18,4
Tarımsal üretim		8,7
İnşaat sektörü		6,5
Balıkçılık		0,5

Kırım'da hizmet sektörü toplam gayri safi hasılanın yüzde 65,9'unu teşkil etmektedir. (Ukrayna ortalaması yüzde 56,4)

Tarım Merkezleri: Kırım'ın toplam tarımsal üretiminin yüzde 62'si Krasnogvardesk, Canköy ve Simferopol bölgelerinde gerçekleştirilmektedir.

Sanayi Merkezleri: Kırım'ın toplam sanayi üretiminin yüzde 60'ı ile mal ve hizmet ihracatının yüzde 80'i Simferopol, Krasnoperekopsk, Armyansk, Kerç ve Fedodosiya şehirleri tarafından gerçekleştirilmektedir.

Taşımacılık Merkezleri:

Demiryolu: Canköy, Simferopol, Feodosiya, Kerç

Karayolu Taşımacılığı: Krasnoperekopsk, Canköy, Simferopol, Kerç

Deniz Taşımacılığı: Çernomorsk, Yevpatoriya, Yalta, Feodosiya

2011 YILI TÜRKİYE- KIRIM ÖZERK CUMHURİYETİ MAL DIŞ TİCARETİ

Türkiye - Kırım Özerk Cumhuriyeti Mal Dış Ticareti (Milyon ABD Doları)							
Yıllar	İhracat	Değişim (%)	İthalat	Değişim (%)	Hacim	Değişim (%)	Denge
2011	55,42	48,7	34,98	27,9	90,4	39,9	20,44
2010	37,26	21,5	27,34	2,2	64,6	11,85	9,92

2011 yılında Türkiye-Kırım Özerk Cumhuriyeti dış ticareti hacmi 2010 yılındaki 64,6 milyon ABD Doları seviyesinden, yüzde 39,9 oranında artış göstererek, 90,4 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılında Türkiye'nin Kırım'ın toplam mal dış ticaretindeki hacmindeki payı yüzde 7,8 oranındadır.

2011 yılında ülkemizin Kırım Özerk Cumhuriyeti'ne gerçekleştirmiş olduğu mal ihracatı 2010 yılına göre, yüzde 48,7 oranında artış göstererek, 55,42 milyon ABD Doları seviyesine çıkmıştır. 2011 yılında ülkemizin Kırım Özerk Cumhuriyeti'nin toplam mal ithalatındaki payı yüzde 3,8 seviyesindedir.

2011 yılında Kırım Özerk Cumhuriyeti'nden gerçekleştirmiş olduğumuz mal ithalatı önceki yıla göre, yüzde 27,9 oranında artarak, 37,26 milyon ABD Dolarına çıkmıştır. 2011 yılında

ülkemizin Kırım Özerk Cumhuriyeti'nin toplam mal ihracatındaki payı yüzde 4,0 seviyesinde bulunmaktadır.

KIRIM ÖZERK CUMHURİYETİ'NDE TURİZMİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK FAALİYETLER

Ukrayna Başbakan Yardımcısı ve Altyapı Bakanlığı tarafından, 05 Şubat 2012 tarihinde KÖC Bakanlar Kurulu Toplantısında Kırım'ın batı sahilinin turistik bölge olarak geliştirilmesinin öngörüldüğü "Kırım'ın Antalya'sı" projesinin tanıtımını yapılmıştır.

2013 yılına kadar tamamlanması planlanan söz konusu proje kapsamında Yevpatoriya ile Sak şehirleri arasında bir turistik beldenin kurulması öngörülmektedir. Proje ile beldede toplam 20 bin yatak kapasiteli otel, konut ve eğlence tesislerinin inşa edilmesi planlanmaktadır. Anılan proje kapsamında, Simferepol-Yevpatoriya karayolunun yenilenmesi de öngörülmektedir. İnşaat işlerine turizm beldesinin açılmasının planlandığı döneme yakın bir tarih olan 2013 yılı sonbahar aylarında başlanması planlanmaktadır.

Kırım'ın batı sahilinin geliştirilmesinin öngörüldüğü projelerin hayata geçirilmesi için 5 milyar ABD Dolarına ihtiyaç duyulduğu, anılan miktarın 1,2 milyar Dolarlık kısmının Ukrayna Devlet Bütçesinden alınmasının planlandığına ilişkin haberler medyada yer almıştır.

TÜRKİYE- KIRIM ÖZERK CUMHURİYETİ (KÖC) SİYASİ İLİŞKİLERİ

Dışişleri Bakanı Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu'nun, 5-6 Mayıs 2010 tarihlerinde Ukrayna'ya (Kiev ve Kırım) resmi bir ziyarette bulunmuştur. Sayın Bakanımız Kiev'deki temasları marjında Devlet Başkanı Yanukoviç, Başbakan Mikola Azarov ve Dışişleri Bakanı Kostyantın Grişenko ile görüşmelerde bulunmuştur. Sayın Bakanımız, 6 Mayıs 2010 tarihinde Kırım Özerk Cumhuriyeti (KÖC)'ni ziyaret ederek, KÖC Başbakanı Vasiliy Carti ve KÖC Parlamento Başkanı Vladimir Konstantinov ile görüşmüş ve Ukrayna Milletvekili/KTMM Başkanı Mustafa Kırımoglu ile de biraraya gelmiştir. Söz konusu ziyaret marjında, Ukrayna ile ülkemiz arasında Yüksek Düzeyli Stratejik Konsey kurulmasına ilişkin Ortak Açıklama parafe edilmiştir.

Ukrayna ile ilişkilerimizin önemli bir boyutunu da Kırım Tatarları konusu oluşturmaktadır. Ülkemizdeki çok sayıda Kırım Tatar asıllı yurttaşımızın varlığı ve bölge ile yoğun ve eski tarihi/kültürel bağlarımız nedeniyle, ayrıca coğrafi/stratejik özellikleri sebebiyle Kırım'a gösterdiğimiz ayrıcalıklı ilgi, Ukrayna ile ilişkilerimizin bilinen ve Ukrayna tarafından da kabul edilen bir yönüdür. Temel politikamız, Kırım Tatarlarının diğer Ukrayna vatandaşlarıyla birlikte, Ukrayna'nın bütünlüğü içinde ve Ukrayna'nın sadık vatandaşları olarak yaşamaları yönündedir. Kırım Tatarları ile ilişkilerimizin merkezi makamların bilgisi dahilinde yürütülmesine tarafımızdan özen gösterilmektedir.